

ALEKSANDRA PRZYSTAŚ

Uwarunkowania przeciwdziałania zjawisku dyskryminacji osób niskich w przestrzeni publicznej i projektowaniu użytkowym – w perspektywie stanowienia i wykonywania prawa

Streszczenie

Opracowanie poświęcone zostało prawnym i faktycznym uwarunkowaniom sytuacji społecznej osób niskich, w szczególności w kontekście rzeczywiście występujących i potencjalnych obszarów zagrożenia ich dyskryminacją z uwagi na wzrost, który nie odpowiada średniej w danym społeczeństwie. Artykuł omawia dyskryminację z uwagi na wzrost określaną jako heightyzm. Są nią takie społeczne zachowania, które można zakwalifikować jako niesprawiedliwe i naruszające prawa podmiotowe grupy osób charakteryzujących się na tle średniej społecznej wzrostem niższym od przeciętnego. Przejawiają się one m.in. utrwalonymi w społeczeństwie praktykami komunikacyjnymi, polegającymi np. na infantylizacji osób niskich, co z kolei rzutuje negatywnie na inne sfery funkcjonowania społecznego takich osób. Ponadto, dyskryminacja w sferze społecznej osób niskich przejawia się też w możliwościach zatrudnienia oferowanych osobom o niskim wzroście – są one postrzegane jako mniej doświadczone i mające niższe kompetencje. Problemem jest również stawianie przez pracodawców wymagań dotyczących parametrów kandydatów na pracowników w sytuacjach, kiedy nie jest to faktycznie niezbędne do prawidłowego wykonywania powierzonych zadań. Co więcej, obserwuje się przejawy dyskryminacji utrudniającej, a miejscami poważnie ograniczającej możliwość korzystania z obiektów użyteczności publicznej (funkcjonowanie w sferze publicznej) i z przedmiotów użytkowych (funkcjonowanie w sferze prywatnej).

Na podstawie analizy orzecznictwa odnoszącego się do sytuacji osób o niskim wzroście oraz antydyskryminacyjnych rozwiązań funkcjonujących w innych krajach zaproponowano rozwiązania, które powinny znaleźć zastosowanie zarówno w polskim prawodawstwie, jak i w zakresie wykonywania obowiązującego prawa. Chodzi tu o rozwinięcie norm gwarancyjnych zawartych w polskiej ustawie zasadniczej tak, aby zawierały one wprost zakaz dyskryminacji ze względu na wzrost.

Słowa kluczowe: dyskryminacja – heightyzm – bariery architektoniczne – projektowanie użytkowe